

פרק חמישי

כל יומא ויומא עביד עבידתי'

- * ההוספה מיום ליום מצד "פנים חדשות", מצד מעלת היום, או מצד האושפיזא דיום זה
- * יום ראשון: ה"פתיחה" לכל ימי הסוכות. ענינים של האושפיזין – אברהם והבעש"ט – "אחד הי' אברהם", והשייכות לכאו"א שנקרא בשם ישראל
- * יום שני: הדגשת הפעולה בכל העולם (לאחרי ההפטורה דיום ראשון), ובפרט בשנה זו שבה מודגשים ביותר סימני הגאולה בשייכות להמצב דאומות העולם, והשייכות להאושפיזין – יצחק והמגיד
- * יום שלישי: העילוי ד"חזקה". השייכות דיעקב (האושפיזא) לסוכות – "ויעקב נסע סוכותה"
- * יום רביעי: רוב ימי הסוכות – רובו ככולו. מעלת מספר ד' – ארבע אמהות, מעלת הצניעות דנשי ישראל שבדורנו
- * יום חמישי: דרגא חמישית – "חמישית לפרעה". פעולתו של אהרן (האושפיזא) – "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" – לשתף יהודים נוספים בשמחת בית השואבה
- * יום ששי: הכפל דשלשה (ובפרט כשחל ביום השלישי שהוכפל בו כי טוב) – תליתאי בתורה ובישראל, בגוף ובנשמה. ספירת היסוד
- * יום שביעי: הושענא רבה – ריבוי ושלמות ההושענות. "רבה" – בכל עניני עבודת היום. השייכות להגאולה, כמודגש גם בענינם של האושפיזין. קביעותו ביום הרביעי בשבוע שבו נתלו שני המאורות הגדולים

יט. נוסף על כללות הענין דחג הסוכות (הן הענין הכללי בחג הסוכות שבכל השנים והן הענין הפרטי בחג הסוכות שבשנה זו) – יש לבאר גם ענינם הפרטי של שבעת ימי הסוכות.

ובהקדמה:

בשמחת בית השואבה דחג הסוכות שנמשכת שבעה ימים – הולך וניתוסף¹⁸³ בהשמחה מיום ליום, ועד להוספה בשמחה באופן של חידוש, כמובן מהדין ד"פנים חדשות" בשבעת ימי המשתה דשמחת נישואין¹⁸⁴.

ומהאופנים בזה:

לכל לראש – ע"י הוספת "פנים חדשות" כפשוטם, היינו, שפועלים על עוד יהודי (שעד עתה לא השתתף בשמחת בית השואבה) שגם הוא יבוא להשתתף בשמחת בית השואבה¹⁸⁵, ועל ידו ניתוסף בשמחתם של כל המשתתפים בשמחת בית השואבה, להיותו "פנים חדשות".

ועוד וג"ז עיקר – שכאו"א מהמשתתפים בשמחת בית השואבה נעשה בעצמו בבחינת "פנים חדשות", ע"ז שמתעלה בעבודתו לדרגא נעלית יותר, עד שנעשה מציאות חדשה, ובמילא, נעשית גם השמחה מתוך חיות והתלהבות חדשה, "פנים חדשות".

ונוסף על הענין ד"פנים חדשות" (חידוש הקשור עם המשתתפים בשמחת בית השואבה) ישנו גם החידוש שמצד מעלת היום, "כל יומא ויומא עביד עבידת"י¹⁸⁶, אשר, ענינו הפרטי של היום ביומו נעשה "שער" שדרכו נכנסים ועולים כל עניני העבודה בתורה ומצוות¹⁸⁷, שלכן, מצינו במאמרי רבותינו נשיאינו שברובא דניכר מהם מדובר אודות מעלת היום (היו"ט) שבו נאמר המאמר, שבכל יו"ט נתבארה מעלת יו"ט זה לגבי המועדים שלפניו ושלאחריו, אע"פ שבמאמר דהיו"ט שלפניו נתבארה

183) כהלל בכל עניני קדושה – "מעלין בקודש" (ברכות כח, א. וש"נ).

184) ראה טושו"ע אה"ע סס"ב ס"ז.

185) ראה גם לקמן סל"ב"ג.

186) זהר ח"א רה, סע"א. ח"ג צד, רע"ב.

187) ראה מעייני הישועה פ"ב ע' 54 ואילך. וש"נ.

מעלת היר"ט הוא לגבי שאר המועדים [ושני המאמרים הם חלק מתורת אמת, ועד להפנימיות דתורת אמת] — כיון שענינו המיוחד דכל יו"ט בזמנו נעשה ה"שער" לכל שאר עניני התומ"צ, כולל גם עניני המועדים.

ויש לקשר שני הענינים (ההוספה בשמחה מצד המשתתפים) פנים חדשות) ומצד מעלת היום) גם יחד — בנוגע ל"אושפיזין", שע"י השתתפותם של האושפיזין ניתוסף עוד יותר בהשמחה (ע"ד פנים חדשות), ובהשתתפותם של האושפיזין היא באופן ד"כל יומא ויומא עביד עבידתי", שבכל יום ישנו האושפיזא העיקרי העומד בראש (ביום ראשון — אברהם אבינו והבעש"ט, ביום שני — יצחק והמגיד, וכן הלאה), ו"עימי" 188 באים גם שאר האושפיזין.

ולאחרי הקדמה זו — יש לבאר ענינו הפרטי של כל יום משבעת ימי הסוכות, מעלת היום כשלעצמו, או בקשר ובשייכות להאושפיזא דיום זה, כדלקמן.

כ. יום ראשון דחג הסוכות:

נוסף על האמור לעיל בנוגע לכללות הענין דחג הסוכות שמודגש ביותר ביום הראשון שבו נעשית ה"פתיחה" 189 דחג הסוכות — ישנו גם ענינו של האושפיזא דיום זה, אברהם אבינו והבעש"ט.

ענינו של אברהם אבינו — "אחד הי' אברהם" 190, שעל ידו נמשכת ומתגלה אחדותו של הקב"ה ("ה' אחד") בעולם, באופן גלוי לעיני כל אומות העולם, כמודגש באמירת בני חת (בשם כל אוה"ע) לאברהם "נשיא אלקים אתה בתוכנו" 191, ולא רק בדיבור בלבד, אלא שעשו מעשה בפועל — נתינת מערת המכפלה "לאברהם למקנה .. בכל באי שער עירו" 192,

188) כמודגש בנוסח הזמנת האושפיזין אצל אלה שנוהגים לאמרו בדיבור, ומזה מוכן גם בנוגע לאלה שאין נוהגים לאמרו בדיבור.

189) כידוע הביאור בענין ד"פתיחה" (כלשון הרגיל בזה, "פתיח רבי שמעון", וכיו"ב) — פתיחת צינור להמשכת דבר חדש, אופן חדש בלימוד התורה, וכיו"ב.

190) יחזקאל לג, כד.

191) חיי שרה כג, ו.

192) שם, יח.

שעי"ז נעשית ירושת בני¹⁹³ באופן שאין נתינת מקום לערעור של אומות העולם¹⁹⁴.

ומ"אחד הי' אברהם" נמשך גם בעבודת כאו"א מישראל – שנעשה בעה"ב ("נשיא אלקים") על העולם להמשיך ולגלות בו אהדותו של הקב"ה¹⁹⁵, ועד שמתגלה בתכלית השלימות לעתיד לבוא, כמ"ש¹⁹⁶ "והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד".

ובהדגשה יתירה מצד ענינו של האושפיזא החסידי, הבעש"ט – ששמו "ישראל" מדגיש מעלתו של כאו"א מישראל, כמארז"ל¹⁹⁷ "אע"פ שחטא ישראל הוא"¹⁹⁸, כולל ובמיוחד הדגשת בעלותו ("נשיא אלקים") על כל העולם "אויף אַ בעל-שם'סקער אופן", שבכח זה ניתוסף עוד יותר בגילוי והמשכת אחדותו של הקב"ה בעולם.

ועי"ז ניתוסף גם בשמחת בית השואבה ברחוב – להפוך את "רשות הרבים" ל"רשות היחיד", ליחידו של עולם.

*

כא. יום שני דחג הסוכות:

בהמשך להמדובר לעיל אודות האושפיזין דיום ראשון דסוכות, יש להתחיל גם בנוגע לאושפיזין דיום שני דסוכות – יצחק והמגיד:

ענינו של יצחק – כמודגש בשמו, ע"ש "כל השומע¹⁹⁹ יצחק לי" ⁷¹ – שחוק ושמחה, ועד לשלימות השמחה, "אז ימלא שחוק פינו"⁷² – לעתיד לבוא, כשיאמרו ליצחק דוקא "כי אתה אבינו"²⁰⁰.

193) ולהעיר, שהתפלות דכל בני עולים השמימה דרך מערת המכפלה (ראה לקו"ש חכ"ה ע' 98. וש"נ).

194) ראה ב"ר פע"ט, ז.

195) ויש לומר, שכיון שכאו"א מישראל הוא שלוחו של אדם העליון כמותו (כמרומו גם בשם "אדם", "אתם קרויין אדם", ע"ש אדמה לעליון), מודגש אצלו ענין האחדות ("אחד הי' אברהם"), ועי"ז ממשיך ומגלה אחדותו של הקב"ה בעולם.

196) זכרי' יד, ט.

197) סנהדרין מד, רע"א.

198) ועאכו"כ לאחר ששלימות התשובה דיוהכ"פ, שבדאי נתבטלה מציאות החטא, ויתירה מזה, שנתהפך לטוב, "זדונות נעשו לו כזכיות" (יומא פו, ב), "זכיות" באופן נעלה יותר מ"זכיות" דצדיקים (ראה דרמ"צ קפו, א. קצא, א. ועוד).

199) גם אלה שאינם שייכים לדרגת הראי, אלא לדרגת השמיעה ("כל השומע") בלבד.

200) ישעי' סג, טז. שבת פט, ב.

ובהדגשה יתירה מצד ענינו של האושפיזא החסידי, המגיד – ע"ש הכתוב⁶⁰ "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל" – ש"מגיד" הוא גם מלשון המשכה, כלשון חז"ל²⁰¹ "דברים שמושכין לבו של אדם כאגדה", היינו, שעל ידו נעשית ההמשכה דענינו של יצחק לכאו"א מישראל, וגם משיכת הלב דכאו"א מישראל לגאולה האמיתית והשלימה (מקומו ומצבו האמיתי דכאו"א מישראל) הקשורה עם יצחק.

ומזה מובן שביום שני דסוכות ניתוסף עוד יותר בשמחת בית השואבה – מצד הדגשת ענין השמחה אצל האושפיזא דיום זה, עד לשמחת הגאולה, שאז תהי' שמחת בית השואבה בתכלית השלימות, בביהמ"ק השלישי.

כב. וענין נוסף הקשור עם מעלת היום – בנוגע לפעולה בכל העולם המודגשת בשמחת בית השואבה ברחוב:

ובהקדמה – שהפעולה בכל העולם היא מהענינים העיקריים דחג הסוכות, כמודגש בקרבנות החג שמקריבים שבעים פרים כנגד שבעים אומות העולם²⁰² [ולכן מספר הקרבנות "פוחת והולך"²⁰³ – ביום הראשון י"ד פרים, ביום השני י"ג פרים, עד ליום השביעי שבו מקריבים שבעה פרים], שע"ז נעשה התיקון והבירור וההעלאה דאומות העולם ועניני העולם.

[וכמודגש גם בענינו של שמע"צ, "ביום השמיני עצרת תהי' לכם"²⁰⁴, "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך"²⁰⁵ – שלאחרי העבודה דשבעת ימי הסוכות בבירור והעלאת העולם, עבודה הקשורה עם ירידה עד להתלבשות בלבושי המתברר, צ"ל הענין ד"עצרת תהי' לכם", לישראל בלבד, וללא שייכות לאוה"ע, "אין לזרים אתך"].

וענין זה מודגש גם בהפטורה דיום ראשון דחג הסוכות – שבה מדובר אודות שלימות הפעולה בכל העולם שתהי' בימות המשיח, "ואספתי את כל הגוים גו"²⁰⁶, "והי' כל הנותר מכל הגוים גו' ועלו מידי

(201) שבת פז, סע"א. וש"נ.

(202) סוכה נה, ב. פרש"י פינחס כט, לה.

(203) שבת כא, ב. פרש"י פינחס שם, לו.

(204) פינחס שם, לה.

(205) משלי ה, יז. וראה שמור"ר פט"ו, כג.

(206) זכרי' יד, ב.

שנה בשנה להשתחוות למלך ה' צבאות ולחוג את חג הסוכות" 207 (ומוסיף בכתוב גם השלילה המצב הפכי – "והי' אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ גו' להשתחות למלך ה' צבאות גו' ואם משפחת מצרים לא תעלה וגו'" 208).

ויש לומר, שענין זה הוא בהדגשה יתירה בשמחת בית השואבה (ברחוב) בליל שני דחג הסוכות – כיון שישנה גם הנתנית-כח לפעולה באומות העולם מההפטורה דיום ראשון דסוכות.

כג. ויש להוסיף, שענין זה הוא בהדגשה יתירה בשנה זו – כמוזכר לעיל (סט"ז) שסימנה "תנשא מלכותך", והר"ת שלה "תהא שנת אראנו נפלאות", שרומז על הגאולה האמיתית והשלימה, "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שאז יתגלה הענין ד"תנשא מלכותך" בכל העולם כולו, גם אצל אומות העולם:

רואים במוחש שבתקופה האחרונה מתרחשים בעולם (אצל אוה"ע) מאורעות מיוחדים (כדלקמן) שבהם מודגש שנמצאים עתה בסמיכות ממש להגאולה האמיתית והשלימה, דאף שנמצאים עדיין בחושך כפול ומכופל דזמן הגלות, ובאופן שמיום ליום הולך ומתגבר חושך הגלות, הרי, ביחד עם זה (ובגלל זה) מתרחשים מאורעות מיוחדים שמוכיחים בעליל שתיכף ומיד ממש באה הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ומהם:

א) המעמד ומצב ד"משפחת מצרים" (בלשון הכתוב בהפטורה דיום ראשון דסוכות), "ע"ש שמצירות לישראל" 209 – שמלכות אדירה שבמשך ריבוי שנים היתה מצירה לישראל, שינתה הנהגתה, ופתחה שערי' לעזור לבנ"י שרוצים לצאת ממדינה ההיא למקום שיוכלו לחיות מתוך חירות ומנוחה, ובתקופה האחרונה הגיעו רבים מהם למדינה זו, וגם לארץ הקודש ועד לירושלים עיר הקודש 210, אשר, ענין זה הוא מעין ודוגמא והכנה קרובה ממש להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז

(207) שם, טז.

(208) שם, יז"ח.

(209) ב"ר פט"ז, ה.

(210) ששם חוגגים (גם הם) שמחת בית השואבה בסמיכות למקום המקדש, ועי"ז ממהירים ומזרזים עוד יותר את חגיגת שמחת בית השואבה בביהמ"ק השלישי.

יבואו כל בני" לארצנו הקדושה.

(ב) המעמד ומצב דאמות העולם בינם לבין עצמם – שמלכיות מתגרות זו בזו, כדאיתא במדרשי חז"ל²¹¹ שענין זה הוא מסימני הגאולה, ובפרט ע"פ המבואר בפרטיות בילקוט שמעוני²¹² "שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה (ומוסיף בפרטיות יותר), מלך פרס מתגרה במלך ערבי, והולך מלך ערבי לארם ליטול עצה גוי" – שמתאים ביותר לתקופה זו, כי, "פרס" קאי בפשטות על השטח שכולל עירק, ו"ארם" קאי על המדינות שהם באופן ד"רם", "מעצמות-על"²¹³ ("סופער-פאווערס"), ועוד והוא העיקר – כפי שממשיך ומסיים בילקוט שמעוני שהקב"ה אומר לישראל "בני אל תתייראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם .. הגיע זמן גאולתכם", ומסיים, ש"מלך המשיח .. עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם".

כד. ויה"ר שמהדיבור בכל זה נבוא תיכף להקיום בפועל ממש – שתיכף ומיד ממש, בלילה זה (ליל שני דסוכות), שומעים כל בני" את ההכרזה של מלך המשיח מגג בית המקדש: "ענוים הגיע זמן גאולתכם!"

ועוד וג"ז עיקר – שהכרזה זו היא באופן גלוי גם לעיני כל אומות העולם, כידוע הפתגם²¹⁴ שיכתבו ב"עיתונים" אודות ביאת המשיח, ועוד לפני הפירסום ב"עיתונים" יפרסמו אודות ביאת המשיח גם ב"רדיו", שבו מפרסמים ברגע כמימרא כל ה"חדשות" שמתרחשים ברחבי העולם, ועאכו"כ ה"חדשות" בענין הכי עיקרי – ביאת משיח צדקנו.

ועד שכאשר ישאלו אצל השוטרים (אינם-יהודים), שמסתובבים בשכונה זו לשמור על בני", מה הם ה"חדשות" שסיפרו ב"רדיו" (כדרך השוטרים שנושאים עמהם רדיו), יענו השוטרים: זה עתה הודיעו ב"רדיו" ה"חדשות" ש... מלך המשיח בא, ועומד על גג בית המקדש ומכריז שהגיע זמן גאולת בני"!

*

(211) ב"ר פמ"ב, ד. מדרש לקח טוב לך לך יד, א.

(212) ישע"י רמז תצט.

(213) כולל גם המדינה שפתחה שערי לבני, כנ"ל.

(214) ראה סה"ש תורת שלום ריש ע' 12.

כה. יום שלישי דחג הסוכות:

המעלה המיוחדת דיום שלישי דסוכות — שבו נעשית שמחת בית השואבה בפעם השלישית, שע"ז נעשה בה העילוי והתוקף ד"חזקה".

ומעלה יתירה בקביעות שנה זו, שמעלת ה"חזקה" דשמחת בית השואבה (ביום השלישי דחג הסוכות) היא ביום השבת, שקשור עם ענין השמחה — "ביום שמחתכם אלו השבתות" (כנ"ל סי"ז), וקשור גם עם ענין הגאולה²¹⁵, "ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"²¹⁶, כמודגש גם באכילת דגים ובשר בסעודות השבת²¹⁷, מעין ודוגמא והכנה לסעודה דליתן ושור הבר לעתיד לבוא²¹⁸.

כו. ויש להוסיף גם בנוגע להאושפיזין דיום השלישי דסוכות:

אצל האושפיזא העיקרי דיום השלישי דסוכות — יעקב — מודגש כללות הענין דסוכות, כמ"ש²¹⁹ "ויעקב נסע סוכותה"²²⁰, שמזה מובן שענינו של חג הסוכות שייך במיוחד ליעקב²²¹.

וההסברה בזה — כמבואר לעיל (ס"ד ואילך) שהשמחה דחג הסוכות קשורה עם מתן-תורה דלוחות אחרונות, ובזה מודגשת השייכות ליעקב ("ויעקב נסע סוכותה"), כידוע שענינו של יעקב הוא תורה, כמ"ש²²² "ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל".

ועד"ז בנוגע לאושפיזא החסידי, אדמו"ר הזקן — ששמו הראשון, "שניאור", רומז על שני האורות שבתורה, נגלה דתורה ונסתר דתורה²²³, כפי שנקרא גם ע"ש תורתו בנגלה ובנסתר: בעל התניא — תושב"כ דתורת חסידות חב"ד, שבה נתבארו הענינים דפנימיות התורה בהבנה והשגה דחכמה בינה ודעת, והשולחן-ערוך — הלכות התורה (נגלה דתורה),

(215) נוסף על הקשר דשלושה לגאולה (כנ"ל סי"ז).

(216) תמיד בסופה.

(217) שו"ע אדה"ז או"ח סרמ"ב ס"ב.

(218) ראה ויק"ר פי"ג, ג.

(219) וישלח לג, יז.

(220) ראה גם לקמן סכ"ז.

(221) ראה זח"ג רנז, רע"ב. טור או"ח סו"ס תיז. ועוד.

(222) תהלים עח, ה.

(223) ראה לקו"ש ח"ו ע' 36 ואילך. ושי"ג.

בתוספת ביאור טעמי ההלכות²²⁴; ושמו השני, "זלמן", אותיות לזמן²²³, מורה על ההמשכה והגילוי דאור התורה (שני אור) בגדרי העולם, ענין הזמן (וכן המקום).

ומזה מובן שהאמור לעיל (ס"ו) אודות ההוספה בתורה (נגלה תורה ופנימיות התורה) שצריכה להיות בחג הסוכות, מודגש ביותר ביום שלישי דסוכות, מצד ענינם המיוחד של האושפיזין דיום זה, יעקב ואדמו"ר הזקן, שענינם תורה.

ויש להוסיף בהשייכות תורה ליום השלישי (דסוכות) – שהרי במתן-תורה מודגש המספר שלשה, כמארז"ל²²⁵ "אוריין תליתאי לעם תליתאי כו' ביום תליתאי".

כז. ובהמשך להאמור ע"ד השייכות דחג הסוכות ליעקב, "ויעקב נסע סוכתה" – יש להוסיף ולבאר גם המשך הכתוב "ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות":

בפסוק "ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות" מודגשת מעלת הבית לגבי סוכה, שלכן, ה"בית" הוא "לו" (להאדם) ואילו ה"סוכות" הם "למקנהו" (נכסיו, עניני העולם), היינו, שעניני העולם ("מקנהו") הטפלים להאדם הם באופן של "סוכות", עראי בלבד, ועניני האדם ("לו") הם באופן של "בית", קביעות²²⁶.

אמנם, מעלת הבית לגבי סוכה אינה אלא בשאר ימות השנה, משא"כ בחג הסוכות, שהאדם יוצא מן הבית לסוכה ("לו .. סוכות"), מודגשת מעלת הסוכה לגבי בית – ש"בית" הוא במדידה והגבלה, משא"כ "סוכה" היא בחי' המקיף שלמעלה ממדידה והגבלה, כמרומו גם בזה ש"סוכה" בגימטריא ב' השמות הוי' אדנ"י²²⁷.

ועפ"ז צריך להבין: איך יתפרש הכתוב "ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות" (בית לאדם וסוכה למקנהו) בשייכות לחג הסוכות – שהסוכה היא למעלה מבית, והאדם (ולא מקנהו) נמצא בסוכה?

224) ראה ב"הקדמת הרבנים בני הגאון המחבר ז"ל" לשו"ע אדה"ו.

225) שבת פח, א.

226) ראה לקו"ש ח"א ע' 68. ועוד.

227) ראה ספר הלכותים (דא"ח להצ"צ) ערך סוכה (ע' תלו ואילך). וש"נ.

יש לומר הביאור בזה:

החילוק שבין זמן מצות סוכות לשאר הזמנים (שלא בזמנה) שהסוכה היא למעלה מהבית, הוא, ע"ד החילוק שבין הזמן דלעתיד לבוא לזמן הזה – שבזמן הזה הגוף הוא טפל להנשמה, ולעתיד לבוא תהי' חיות הנשמה מהגוף דוקא (הנשמה ניזונית מן הגוף)²²⁸, שאז תתגלה מעלת הגוף ("מקנהו") לגבי הנשמה ("לו"), שלכן, "ויבן לו (להנשמה) בית (במדידה והגבלה) ולמקנהו (להגוף) עשה סוכות" (מקיף שלמעלה ממדידה והגבלה).

וענין זה נאמר ביעקב דוקא ("ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות") – דכיון שיעקב מצדו הי' מוכן להגאולה, כפי שאמר לעשו "אבוא אל אדוני שעירה"²²⁹ (ורק מצד "שעיר" עדיין לא בא)²³⁰, לכן, הי' אצלו המעמד ומצב ד"ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות", כמו לעתיד לבוא²³¹.

*

כח. יום רביעי דחג הסוכות:

המעלה המיוחדת דיום רביעי דסוכות – שישנם כבר רוב ימי הסוכות (שבעת ימים)²³², ורובו ככולו²³³.

ומעלה יתירה בשנה זו – שיום רביעי דסוכות חל במוצאי שבת ויום ראשון בשבוע, שבו מתחילה (בשנה זו) שמחת בית השואבה ללא ההגבלה דיו"ט ושבת, באופן שיכולים לנסוע כדי לשמח יהודים שנמצאים במקומות הרחוקים.

ונוסף על מעלת היום, ישנה גם מעלת האושפיזין דיום זה – משה רבינו ואדמו"ר האמצעי, כמדובר בארוכה בשנים שלפנ"ז, וכבר נדפסו הדברים, בתוספת ציוני מראי-מקומות (כנ"ל ס"ז).

(228) ראה לקר"ש ח"כ ע' 44, חכ"א ע' 88. וש"נ.

(229) וישלה לג, יד.

(230) ראה תו"א ותרו"ח ר"פ וישלה. ובכ"מ.

(231) סעיף זה נרשם ע"פ מענה כ"ק אדמו"ר שליט"א (המו"ל).

(232) כי, שמייני-עצרת, עם היותו המשך דשבעת ימי הסוכות, יום השמיני, ה"ה גם "רגל בפני

עצמו" לגבי ששה דברים (סוכה מח, רע"א. וש"נ).

(233) נזיר מב, רע"א. וש"נ.

כט. ויש להוסיף עוד ענין עיקרי השייך ליום הרביעי דסוכות – בקשר ובשייכות למספר ארבע:

מהחילוקים שבין מספר שלש למספר ארבע – כמודגש אצל האבות והאמהות דכל אחד ואחת מישראל – שלשה אבות וארבע אמהות²³⁴, שמזה מובן שמספר שלש שייך במיוחד לאנשים, ומספר ארבע שייך במיוחד לנשים.

ונקודת הענין – ששלש מורה על דרגת המשפיע וארבע מורה על דרגת המקבל²³⁵, שמנצל הנתינת-כח דהמשפיע שיומשך בפועל ממש. ודוגמתו אצל אנשים (שלש) ונשים (ארבע)²³⁶ – שהאשה מקבלת נתינת-כח מבעלה על מנת להמשיך עניני העבודה דהבעל בפועל ממש, כמארז"ל²³⁷ "אשה כשרה עושה רצון בעלה", היינו, שהענינים שנמצאים אצלו באופן של "רצון" נמשכים על ידה באופן של עשי' בפועל²³⁸.

ובהתאם לכך, בעמדנו ביום הרביעי דסוכות, ה"ז הזמן המתאים להזכיר אודות נשי ובנות ישראל (מספר ארבע) – שהכניסה דכל שבת ויו"ט (כולל גם חג הסוכות) נעשית ע"י פעולתן של נשי ובנות²³⁹ ישראל בהדלקת נר שבת ונר יו"ט²⁴⁰ – מעלה מיוחדת שמודגשת אצלן בתקופה האחרונה, כדלקמן.

ל. א' המעלות העיקריות דנשי ובנות ישראל היא – צניעות:

(234) ברכות טז, ב.

(235) ראה לקו"ש חכ"ו ע' 46. וש"נ.

(236) ויש לבאר ענין זה גם בכאו"א מישראל – שיש בו הענינים דשלש וארבע, כפי שמשתקף גם בעבודתו במשך שבעת ימי השבוע, שנחלקים לשתיים: ג' ימים ראשונים שהם המשך ליום השבת, וד' ימים אחרונים השייכים ליום השבת הבא (שמתחיל מיום הרביעי). ובזה גופא – עניני יום השבת הבא שבד' ימים אחרונים נעשים ע"י ההכנה דג' ימים ראשונים השייכים ליום השבת הקודם.

(237) תדבאר פ"ט. רמ"א אה"ע סו"ס סט.

(238) ולהעיר מפירוש נוסף במארז"ל "אשה כשרה עושה רצון בעלה" – שהאשה "עושה" ("מאכט אויף") את רצון בעלה שיהי' באופן המתאים, ונ"ד משי"נ באברהם (הראשון מג' האבות) "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה" (ורא כא, יב), אבל, אין ענין יוצא מידי פשוטו, ככפנים. (239) כמנהגנו שגם ילדות קטנות מדליקות נר שבת ויו"ט מזמן שמגיעות לכלל הבנה בענין זה (ראה בארוכה לקו"ש חט"ו ע' 170 ואילך. ח"י ע' 146 ואילך. ועוד) – שע"ז יאיר מולה, בתוככי כל נשי ובנות ישראל שיאיר מזלן, ועד לכללות כנסת ישראל, שיאיר מזלן באור הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(240) וביו"ט – גם בברכת שהחיינו.

אצל שרה – הראשונה מארבע האמהות – נאמר²⁴¹ "הנה באוהל", ומפרש רש"י (לבן חמש למקרא²⁴² שלומד פירוש רש"י²⁴³ פשוטו של מקרא²⁴⁴) "צנועה היא", ובהתאם לכך נעשית גם הנהגת כל אשה וכת בישראל באופן ש"צנועה היא", שלכן "הנה באוהל", "כל כבודה בת מלך פנימה"²⁴⁵.

[ולהעיר, שענין הצניעות שייך (לא רק לבני, אלא) גם לאוה"ע, ועד כדי כך, שמצינו שההנהגה דהיפך הצניעות גרמה שלא יהי' קיום לעולם (כמסופר בפשוטו של מקרא²⁴⁶), שלכן הי' צ"ל "עולם חדש" (כלשון חז"ל²⁴⁷); אלא, שבצניעות גופא ישנם כמה דרגות, עד למעלת הצניעות דבני].

ובצניעות דנשי ובנות ישראל גופא שייך עילוי והוספה (כבכל דבר טוב וקדושה) – צניעות לפני מצניעות.

ובימינו אלה (בדור הכי אחרון, ובפרט בשנה האחרונה) ניתוסף דבר נפלא בנוגע לענין הצניעות²⁴⁸ – כפי שרואים בגלוי דבר הבולט²⁴⁹ שלאחרונה ניתוסף צניעות בהלבושים דנשי ובנות ישראל²⁵⁰, שהלבושים הם באופן שאינו בולט ואינו מגרה ופועל היפך הצניעות בנוגע למחשבה דהאנשים (הבעל או האח), אלא אדרבה, באופן המדגיש ש"כל כבודה בת מלך פנימה"²⁵¹.

(241) וירא יח, ט.

(242) אבות ספ"ה.

(243) ועד שמספרים לו תוכן פירוש רש"י (בסגנון המתאים להבנתו) עוד לפני שמגיע לגיל

דלימוד פירוש רש"י.

(244) פרש"י בראשית ג, ח. שם, כד. ועוד.

(245) תהלים מה, יד. הובא ברמב"ם הל' אישות פי"ג הי"א.

(246) ס"פ בראשית.

(247) ב"ר פ"ל, ח.

(248) כמו בכמה ענינים, שעד עתה ידעו שמפורש כן בתורה, תורת-אמת, שלכן יודעים בוודאות

שכן הוא האמת; אבל בימינו אלה רואים הדברים גם בפועל ובגלוי.

(249) אלא שלא שמים לב על זה, כבכמה ענינים שעם היותם (ואדרבה – בגלל היותם) דבר

הבולט לא שמים לב אליהם.

(250) ויש אומרים שנתקבל הדבר גם אצל אומות העולם. – (כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך,

ואמר:) אינו יודע מה נעשה אצל אוה"ע (ויכולים לברר אצלם), אבל, כך נמסר לי.

(251) ואין להאריך בזה כשנמצאים בין גברים, ובפרט שכל א' מהנשואים שביניהם רואה

הצניעות של זוגתו (פלג גופא – זח"ג ז, ב. קט, ב. ועוד) וכתו בנוגע להלבושים שלהם.

וע"פ המבואר בכתבי האריז"ל²⁵² שדורנו זה הוא גלגול של הדור שיצאו ממצרים, ולכן, כשם ש"בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים"²⁵³, כך תהי' הגאולה מגלות זה האחרון בשכר נשים צדקניות שבדורנו²⁵⁴ – מובן, שההוספה בהצניעות דנשי ובנות ישראל בזמן האחרון, ממהרת ומזרזת עוד יותר את הגאולה האמיתית השלימה, שאז יהי' "עולם חדש", "שמים חדשים וארץ חדשה"²⁵⁵, ו"תורה חדשה מאתי תצא"²⁵⁶.

*

לא. יום חמישי דחג הסוכות:

המעלה המיוחדת דיום חמישי דסוכות – שבו מודגש העילוי דדרגא החמישית, "חמישית לפרעה"²⁵⁷, "דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין"²⁵⁸, גילוי שלמעלה ממדידה והגבלה.

ויש להוסיף שענין זה ישנו גם אצל האושפיזא דיום זה – אהרן הכהן:

מעניניו העיקריים של אהרן – ברכת כהנים, שעיקרה ע"י אהרן, כלשון הכתוב²⁵⁹ "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל גו'", היינו, שההתחלת הברכה היא מאהרן, ומאהרן נמשכת לבניו, ועל ידם נמשכת הברכה לכל בניו, ועי"ז נמשכת גם שלימות הברכה ד"אני אברכם"²⁶⁰, ובב' האופנים²⁶¹: (א) הברכה לכהנים – "כהנים מברכין לישראל והקב"ה מברך לכהנים", (ב) הברכה לישראל – "כהנים מברכין לישראל והקב"ה מסכים על ידם".

וע"פ המבואר לעיל²⁶² גודל העילוי דברכת כהנים, שנוסף על מעלת

(252) ל"ת וסה"ל שמות ג, ד. שער הגלגולים הקדמה כ.

(253) סוטה יא, ב.

(254) ראה יל"ש רות רמז תרו בסופו.

(255) ישע"י סה, יז. סו, כב.

(256) שם נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(257) ויגש מז, כד. וראה לקו"ת ס"פ פינחס. ובכ"מ.

(258) זח"א רי, א.

(259) נשא ו, כג.

(260) שם, כז. – להעיר שגם הברכה ש"אני אברכם" היא ברכת כהנים, שהרי "אלקיכם כהן

הוא" (סנהדרים לט, סע"א).

(261) כדרשת חז"ל במסכת חולין (מט, סע"א) דוקא.

(262) ברכת עיוהכ"פ לאחרי תפלת מנחה בתחלתה. וש"נ.

הברכה בכלל, שעל ידה נמשך ונתגלה מן המקור דהברכה, יש בה גם המעלה דתפילה, שעל ידה פועלים רצון חדש שלמעלה ממקור הברכה, ובאופן שגם הרצון החדש נמשך ומתגלה במהירות וללא עיכוב – מובן, שברכת כהנים היא ברכה שלמעלה ממדידה והגבלה, ע"ד ובדוגמת העילוי דדרגא החמישית, "חמישית לפרעה".

ומצד גודל העילוי דיום החמישי דסוכות, ניתוסף עילוי מיוחד גם בשמחת בית השואבה דליל חמישי דסוכות – שהשמחה היא באופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

לב. וענין נוסף בשייכות לאושפיזא דיום החמישי – ע"פ הוראת המשנה²⁶³ "הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

ובהקדים – שהצד השווה והנקודה המשותפת דהאושפיזין דיום חמישי, אהרן והצמח-צדק, הוא, הענין ד"אוהב שלום כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה": בנוגע לאהרן – כמפורש במשנה "הוי מתלמידיו של אהרן כו'", ובנוגע להצמח-צדק – כמסופר ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו²⁶⁴ אודות פעולותיו של הצמח-צדק בנוגע להצלת כו"כ מישראל שהממשלה רצתה להכריחם לילך ל"שקאלע'ס" לקבל חינוך שירחק אותם מיהדות, ועד לגיוסם לצבא של ה"צאר", שבשביל זה נסע כמ"פ לעיר הבירה (פטרבורג – כפי שהיתה נקראת בימים ההם), ועסק מתוך מסירת-נפש (ועד שכמ"פ הושיבוהו במאסר) בפעולות הנ"ל, שתוכנם הו"ע ד"אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

ומזה מובן גם בנוגע לשמחת בית השואבה – שניתוסף עילוי מיוחד ע"י קיום הוראת המשנה "הוי מתלמידיו של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (הצד השווה של האושפיזין דיום זה), שמביא ומקרב יהודים נוספים (גם אלה שהם במעמד ומצב של "בריות²⁶⁵ בעלמא"²⁶⁶) לשמוח בשמחת בית השואבה, אשר, להיותם "פנים

(263) אבות פ"א מי"ב.

(264) וחלקם נדפס כבר בהשיחות, לקוטי-דיבורים וזכרונות שלו (ראה קונטרס "הצ"צ ותנועת ההשכלה". ועוד).

(265) ראה תניא פל"ב.

(266) ולהעיר, שבדורנו זה כל בני"הם בדרגא שלמעלה מזה, ע"ד המבואר בדרושי חסידות

חדשות", ניתוסף על ידם בשמחתם של כל המשתתפים בשמחת בית השואבה (נוסף לכך שכאו"א מהמשתתפים בלאה"כ נעשה בעצמו בבחינת "פנים חדשות", כנ"ל סי"ט).

לג. ובפרטיות יותר:

כשעומדים ביום החמישי דשמחת בית השואבה (לאחרי שעבר כבר רוב ימי שמחת בית השואבה) ויודעים שישנם יהודים שלא השתתפו עדיין בשמחת בית השואבה – נשאלת השאלה: במשך ארבעת הימים הראשונים דחג הסוכות – היכן היית אתה, והיכן הי' אותו יהודי שעדיין לא פעלת עליו לשמוח בשמחת בית השואבה, גם ביום זה (יום החמישי) אינך "רץ למצוה"²⁶⁷, להביא עוד יהודים לשמחת בית השואבה?!

גם אם הנך חושב שיהודי זה שייך לסוג של "בריות", ואילו אתה הנך תלמיד חכם ולמדן כו' ("אָ גאַנצער יאָ־טיפּע־דאַם"), ועד שבמשך ארבעה ימים הנך שמח ורוקד ומרעיש את כל הרחוב בשמחת בית השואבה, מי ידמה לך ומי ישוה לך – הרי, בתור תלמיד חכם ולמדן כו' בודאי יודע אתה שיש "דבר משנה"²⁶⁸ שבה נאמר "הוי מתלמידיו של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"!

ובפרט כשמדובר אודות יהודי בעל זקן-שיבה שלמד (וזוכר מה שלמד) ב"תומכי-תמימים" בליובאוויטש, בזמנו של אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע ובנו ממלא מקומו כ"ק מו"ח אדמו"ר [נועד"ז (אם בזמנו כבר לא היתה תומכי-תמימים בליובאוויטש עצמה) בתומכי תמימים שבחצי כדור התחתון, בארצות-הברית, שגם שם למד אצל משפיעים שהעמידוהו על דרך החסידות], אשר, כיון ש"קדושה לא זזה ממקומה"²⁶⁹, נשאר כל הענינים בתקפם אצל כל אלה שהיו בתומכי-תמימים, "זיך געהאַלטן אָן דער קליאַמקע", ועאכו"כ אלה שלמדו בפועל, הרי בודאי שהנהגתם

(תו"א מקץ מא, א. ובכ"מ) שבדורות האחרונים אין עמי-הארץ כבזמן הש"ס [דאף שעמי-הארץ אלה ראו התנאים והאמוראים, מ"מ, מאיזה סיבה שתהי' (מפני כובד הגלות וכיו"ב) לא פעלה עליהם ראי' זו ונשארו עמי-הארץ גדולים], כמו שאין תלמידי חכמים גדולים כבזמן הש"ס.

(267) אבות פ"ד מ"ב.

(268) וידוע התוקף דדבר משנה – טעה בדבר משנה חוזר (כתובות פד, ב. וש"ג), ובפרט סתם

משנה, שאין בה פלוגתא בשאר משניות וברייתות וסוגיות הש"ס.

(269) ראה ע"ח ש"ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה פ"א. אגה"ק ביאור לסי' זך.

צריכה להיות ע"פ הוראת המשנה במסכת אבות²⁶³ – "מילי דחסידותא"²⁷⁰, הנהגה ע"פ מדת חסידות – "הוי מתלמידי של אהרן כו' אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

ויש להוסיף שההנהגה דמדת חסידות שייכת במיוחד לאהרן – כידוע שכהונה קשורה עם מדת החסד, כהן איש החסד²⁷¹, ועאכו"כ כהן גדול (אהרן), שהוא "חסיד שבכהונה"²⁷², ומזה מובן שאצל חסידים צ"ל הדגשה יתירה בקיום ההוראה "הוי מתלמידי של אהרן" בפועל ממש, עד כדי כך, שגם בלכתו ברחוב רואים עליו שהוא "מתלמידי של אהרן" בהוה, כיון ש"אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", כולל ובמיוחד בענין שהזמן גרמא – שמקרב יהודים נוספים שגם הם ישמחו בשמחת בית השואבה.

*

לד. יום ששי דחג הסוכות:

המעלה המיוחדת דיום ששי דסוכות מודגשת במעלת מספר ששה – הכפל דשלשה, היינו, שהמעלה דשלשה, יום השלישי שהוכפל בו כי טוב²⁷³, טוב לשמים טוב לבריות²⁷⁴, היא באופן כפול (ששה).

ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו – (א) שיום הששי דסוכות חל ביום השלישי בשבוע, שהוכפל בו כי טוב, (ב) שההתחלה והסיום דחג הסוכות (ימים ראשונים וימים האחרונים, שמע"צ ושמח"ת) היא בשלשה ימים רצופים דקדושת יו"ט ושבת (כנ"ל סי"ז), באופן כפול (ששה).

וענינו בעבודת האדם²⁷⁵ – כמובן ממארז"ל²²⁵ "אוריין תליתאי .. לעם תליתאי", היינו, שהענין ד"תליתאי" הוא באופן כפול, בתורה ובישראל, נוסף לכך שבכל א' מהם ישנו הכפל דגוף נשמה – הגוף והנשמה דישראל, וכן הגוף והנשמה דתורה, נגלה (גוף) דתורה ופנימיות

(270) ב"ק ל, א.

(271) ראה זח"ג קמה, ב. ועוד. תניא רפ"ג. ובכ"מ.

(272) ל' חז"ל – חגיגה כ, רע"א. וראה ספר הלקוטים (דא"ח להצ"צ) ערך כה"ג (ע' נד ואילך).

וש"נ.

(273) פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).

(274) קידושין מ, א. וראה אוה"ת בראשית לג, ב. ועוד.

(275) כידוע שבכל ענין צ"ל נפק"מ בנוגע למעשה בפועל. ובלשון הרגיל בריבוי מקומות בש"ס

– "מאי בנייהו".

(נשמת) התורה²⁷⁶, ומזה נמשך גם בקיום המצוות – מעשה (גוף) המצוה וכוונת (נשמת) המצוה²⁷⁷. ונקודת הענין – שהעבודה דכאו"א מישראל בכל זמן ומקום ובכל מעמד ומצב בעבודתו צריכה להיות באופן של כפל.

ויש להוסיף ולקשר גם עם ספירה הששית, ספירת היסוד (מדתו של יוסף²⁷⁸, האושפיזא דיום זה) – שענין זה (הכפל דשלשה) צריך להיות ה"יסוד"²⁷⁹ דכל עניני העבודה.

*

לה. יום שביעי דחג הסוכות:

המעלה המיוחדת דיום שביעי דסוכות מודגשת בהחידוש שבאמירת ההושענות בימי הסוכות, עד שנקרא בשם מיוחד – "הושענא רבה"²⁸⁰.

והענין בזה:

הפירוש הפשוט ד"הושענא" הוא בקשת ישועה, שזהו תוכן ענין התפילה, אשר, התפילה היא כללות ועיקר עבודת האדם²⁸¹ בכל פרטי הענינים דמחשבה דיבור ומעשה [מחשבה – כוונת התפילה, "דע לפני מי אתה עומד"²⁸², "עבודה שבלב"²⁸³, דיבור – אמירת אותיות ותיבות התפילה בה' מוצאות הפה, ומעשה – "עקימת שפתיו הוי מעשה"²⁸⁴, נוסף על המעשה דהחזרת הפנים לצד ארץ ישראל, ירושלים, בית המקדש וקד"ק²⁸⁵], ועל ידה נמשכים למטה²⁸⁶ כל הברכות, כמרומז גם בנוסח

(276) ראה זח"ג קנג, א.

(277) ראה תניא פל"ח.

(278) תו"א ויגש מד, ג. ויחי (בהוספות) קה, ג. ובכ"מ.

(279) אף שמשפרו ששה, ספירה הששית – שיש לפני"ז חמשה מדות (ספירות), ולאח"ז מדה (ספירה) השביעית, ועד שנקראת בשם "מלכות", בדוגמת המלך ש"משכמו ומעלה גבוה מכל העם" (ש"א ט, ב).

(280) רבה (בה"א) – בלשון הקודש, או רבא (באל"ף) – בלשון ארמי, כב' הנוסחאות שנדפסו בסידורים בהסכמת גדולי ישראל.

(281) ראה לעיל ס"י.

(282) ראה ברכות כח, ב.

(283) תענית ב, סע"א.

(284) סנהדרין סה, א.

(285) ראה לעיל הערה 91.

(286) ויש לומר, שכיון שהתפילה צריכה לפעול בעוה"ז הגשמי, מתבטא הדבר גם בנוגע להאדם המתפלל, שהתפילה חודרת בכל מציאותו, במחשבה דיבור ומעשה, עד להחזרת פניו הגשמיים

התפילה²⁸⁷ ד"הושענא" על סדר אותיות האלף-בי"ת הכוללים כל הענינים שבעולם.

ובכל יום מימי הסוכות אומרים "הושענא" מיוחדת ליום זה (על סדר האלף-בי"ת, אבל, בשינוי התיבות ותוכן הענין מיום ליום), עד ליום השביעי, שנוסף על ההושענא המיוחדת ליום זה, אומרים תחילה ההושענות דכל הימים שלפנ"ז, שעי"ז ניתוסף חידוש מיוחד – "הושענא רבה" – השלימות דכל שבעת ההושענות ביחד, שלימות ההיקף²⁸⁸, וגם שלימות יתירה בכל א' מההושענות דהימים שלפנ"ז, שאמירתה בהוש"ר היא בתור חלק מכללות ענין ההושענות²⁸⁹.

וענין זה מודגש גם בכללות עבודת היום – שהיא באופן של "רבה", ריבוי עניני עבודה, ומהם: אמירת כל "משנה תורה" וכל ספר התהלים בליל הוש"ר, כמנהג ישראל (תורה היא²⁹⁰) – נוסף על הענינים שבכל ימי הסוכות, תפילה ולימוד התורה²⁹¹ (בהוספה על כל השנה²⁹²), סעודת יו"ט, שמחת בית השואבה, וזיכוי בני²⁹³ במבצע ד' מינים במשך

(שבהם נמצא כח המחשבה, וה"א מוצאות הפה) להמקום הגשמי דארץ ישראל, ירושלים, ביהמ"ק וקד"ק, כנ"ל.

287 שכיין שנאמרת לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ה"ה בתכלית האמת, אמת לאמיתתו, ובתכלית הדיוק.

288 ע"ד המבואר בנוגע לשבעת ימי השבוע, ש"אנו מונין היום יום ראשון בשבת יום שני כו' עד יום השבת", אף ש"כבר עברו רבבות ימים משי"ב עד עתה" – ש"כל יום א' הוא ממש יום ראשון כמו יום א' של ש"ב שנתחדש הזמן מלמעלה מהזמן" (לקו"ת שה"ש כה, סע"א. ובכ"מ).
289 כלומר: בפיוט הראשון ניכר ונוגש שהוא (גם) התחלה להפיוטים שלאחריו, כיון שכולם ענין אחד, אלא, כיון שאין ביכולת האדם* לחשוב ועאכו"כ לדבר שני דברים ביחד, בהכרח לאמרם זה אחר זה.

290 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קפ. סתצ"ב סט"ז. לקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2. וש"נ.
291 ולהעיר מפרטי הדינים בהלכות סוכה בנוגע לתפלה ולימוד התורה בסוכה או בבית הכנסת ובבית המדרש בגלל שלימות ישוב הדעת (שו"ע אדה"ז או"ח סתת"ל"ט ס"ד ואילך).
292 ובפרט שגם חול המועד אסור במלאכה, מלבד דבר האבד (רמב"ם הל' יו"ט פ"ז ואילך).
טושו"ע או"ח סתק"ל ואילך).

293 ולהעיר, שלב ישראל ער הוא להקב"ה לתורתו ומצוותיו, כדרשת חז"ל על הפסוק (שה"ש ה, ב) "אני ישנה ולבי ער", שאע"פ ש"אני ישנה בגלותא", מ"מ, "לבי ער" להקב"ה לתורתו ומצוותיו (שהש"ר שם. זח"ג זה, א) – "לבי" דייקא, ש"לבא פליג לכל שייפין" (ראה זח"ב קנג, א.

* ורק אצל הקב"ה מצינו ש"אחת דבר אלקים שתיים זו שמעתי" (תהלים סב, יב. וראה מכילתא יתרו כ, (ח).

כל היום כולו²⁹⁴, שגם בענינים אלה צריכה להיות השתדלות יתירה מצד מעלת היום²⁹⁵, שבו מקבלים "פתקא טבא"²⁹⁶ ("א גוטן קוויטל" – כלשון העולם²⁹⁷).

ואף שכל ענינים אלה [הן עניני העבודה השייכים לכל ימי הסוכות, והן עניני העבודה הנוספים בהוש"ר, החל מאמירת כל ההושענות וסיבוב הבימה ז' פעמים] דורשים משך זמן בכמות²⁹⁸ – הרי בודאי שהקב"ה נותן הכחות הדרושים²⁹⁹ שבזמן מועט בכמות יפעלו כל ענין וענין בשלימותו, ועד באופן שלמעלה ממדידה הגבלה, "רבה" (לאמיתתו), כפי שרואים במוחש שכאשר רוצים באמת, יכולים ברגע אחד לשנות להפוך ולהעלות (עד לעילוי שבאין-ערוך) כמה שעות שלפנ"ז, ועאכו"כ בב' רגעים, ועד לג' רגעים – בתלת זימני הוי חזקה.

לו. ועוד והוא העיקר – ש"הושענא רבה" קשורה עם הגאולה³⁰⁰:

"הושענא" – מלשון ישועה, ו"הושענא רבה" – ישועה רבה. ולכל לראש – הישועה האמיתית והעיקרית בגאולה האמיתית השלימה ע"י משיח צדקנו.

וענין זה מודגש ביותר בקשר ובשייכות לאושפיזא דהוש"ר – דוד

קסא, רע"ב. ועוד), אשר, מבין תלת שליטין דמוח לב וכבד, ר"ת מלך (נסמן בלקו"ש חי"ז ע' 40), מודגשת מעלת הלב* שעל ידו דוקא נמשכת החיות (בגלוי) בכל אברי הגוף. 294) ולהעיר, שכיון שמצות ד' מינים זמנה כל היום כולו (טושו"ע אור"ח ר"ס תרנב), דרושה זהירות יתירה שלא ישכח לקיימה, כטבע האדם שבידעו שיכול לעשות דבר מסויים במשך כל היום כולו, גדול יותר החשש שישכח דבר זה, מאשר דבר שזמנו מוגבל לג' או ד' שעות בהתחלת היום, או עד חצות היום (כמו ק"ש ותפלה – ראה שו"ע אדה"ז סנ"ח ס"ג. שם רספ"ט). 295) ובלשון חז"ל – "האי יומא דקא גרים" (פסחים סח, ב). 296) זח"ג לא, סע"ב.

297) כולל גם אלה שנמצאים ב"עולם" מלשון העלם (והסתרה) (לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ), אשר, מבלי הבט על הנהגתם בימים שלפנ"ז, הרי, בידעם (ע"פ הלוח) שיום זה הוא "הושענא רבה", שבו מקבלים "פתקא טבא", משתדלים לעסוק בעניני היום. 298) נוסף על איכות הזמן – מתוך שימת לב, ובפרט בשייכות לתפלה (תוכן ההושענות) שהיא באופן של ביטול (טפל) והתחברות (תופל) להקב"ה. 299) ראה לעיל הערה 92.

300) נוסף על השייכות מצד ענינו של יום שביעי דסוכות – כמארז"ל (מגילה יז, ב) "מה ראו לומר גאולה בשביעית .. מתוך שעתידין ליגאל בשביעית לפיכך קבעוה בשביעית".

(* ועפ"ז יומתק שעבודת התפלה היא "עבודה שבלב" דוקא.

המלך – שהרי ע"י משיח צדקנו תהי' השלימות דמלכות בית דוד, כפס"ד הרמב"ם³⁰¹ "המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה", וממשיך, "וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחכה לביאתו .. הוא כופר .. בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה העידה עליו כו', אף בפרשת בלעם³⁰² נאמר ושם נבא בשני המשיחים, במשיח הראשון שהוא דוד .. ובמשיח האחרון שעומד מבניו שמושיע את ישראל [באחרונה], ושם הוא אומר כו' זה דוד כו' זה מלך המשיח".

ובנוסף ההושענות דהוש"ר – "קול צמח איש צמח שמו הוא דוד בעצמו מבשר ואומר", ומסיימים "קול מבשר מבשר ואומר" ג"פ, בשורת הגאולה באופן של חזקה.

ויש להוסיף גם בנוגע להאושפיזא החסידי, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע – שבנו יחידו, יורשו³⁰³ וממלא מקומו (שלכן גם הוא בכלל האושפיזא דיום זה³⁰⁴) הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבב' שמותיו מודגש ענין הגאולה: יוסף – ע"ש "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל", ויצחק – ע"ש "אז ימלא שחוק פיננו" (כנ"ל ס"ח).

לז. ובכל זה ניתוסף עליו מיוחד בקביעות שנה זו – שהושענא רבה חל ביום הרביעי בשבוע:

ענינו של יום הרביעי – שבו ניתלו המאורות, "המאור הגדול" ו"המאור הקטן"³⁰⁵, ויתירה מזה, כפי שהם במעמד ומצב ד"שני המאורות הגדולים³⁰⁵, כבתחלת הבריאה ש"שנים³⁰⁶ נבראו"³⁰⁷.

301 הל' מלכים רפי"א.

302 ולהעיר מהפלא שבדבר – שהענין דביאת המשיח (מי"ג העיקרים) נתפרש בתורה ב"פרשת בלעם" (ב"פרשת בלק"*) – ראה ברכות יב, ב).

303 ויורש הכז, ובפרט להיותו בן יחיד, ולא רק בן יחיד בין הבנים, אבל יש בנות שאף הן מקבלות חלק בבנסי האב לפרנסתן, עבור נישואיהן (ויתירה מזה – שפרנסת הבנות קודמת לירושת הבנים (רמב"ם הל' אישות פ"כ ה"א-ד. הל' נחלות פ"ה ה"ב)), אלא בן יחיד ממש, שאין בנים או בנות חוץ ממנו.

304 משא"כ שמע"צ (שכנגד יוסף) – אינו שייך לענין ה"אושפיזין" (אורחים), כיון שבו נעשית הקליטה דכל הענינים באופן של קביעות, עד לתוקף הקביעות דמלוכה, כידוע ש"עצרת" הוא גם מלשון מלוכה, כמו "זה יעצר (ימשל) בעמיו" (ש"א ט, יז ובפרש"י).

305 בראשית א, טו.

306 פרש"י עה"פ.

307 משא"כ הכוכבים שנשארם כבתחלת ברייתן, ואעפ"כ, אין זה גורע בגודל מעלתן, כמובן

(* ש"ה' בעל קסמים ובעל נחש יותר מבלעם" (במדב"ר פ"כ, יח).

ובזה מרומז גם המעמד ומצב דלעתיד לבוא — "והי' אור הלבנה כאור החמה"³⁰⁸, שגם ה"מאור הקטן" יהי' כמו "המאור הגדול", "שני המאורות הגדולים", כולל ובמיוחד בנוגע לבניי — שנמשלו ל"מאור הקטן"³⁰⁹, כמ"ש³¹⁰ "מי יקום יעקב כי קטן הוא", ו"עתידים להתחדש כמותה"³¹¹ — שגדלותם האמיתית תתגלה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

*

לח. ויה"ר שע"י ההוספה בשמחת בית השואבה בסוף זמן הגלות³¹² נזכה תיכף ומיד ממש — בחג הסוכות דשנה זו, "תהא שנת אראנו נפלאות" — לחגוג שמחת בית השואבה בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש בבית המקדש השלישי, וביחד עם האושפיזין, הן שבעת האושפיזין שבזרה, והן שבעת האושפיזין החסידיים, שמספרם הכולל ארבעה עשר — כנגד "שבעת ימים ושבעת ימים ארבעה עשר יום"³¹³ דחנוכת בית ראשון שנסתיימו בשבעת ימי הסוכות, ומזה מובן גם בנוגע לחנוכת ביהמ"ק השלישי, "מקדש אדניי כוננו ידיך"¹¹⁰.

ובלשון הכתוב דפרשת השבוע (ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו

ממ"ש הרמב"ם (הל' יסוה"ת רפ"ג) ש"שאר כל הכוכבים (מלבד שבעת כוכבי הלכת) הנראים ברקיע" הם ב"גלגל שמיני", למעלה משבעת הגלגלים (שבעה רקיעים) — העילוי דשמיני שקשור עם הגאולה (ראה ערכין יג, ב. ועוד).

(308) ישע"י ל, כו.

(309) ראה חולין ס, ב. פט, א.

(310) עמוס ז, ב. שם, ה.

(311) כמודגש בהתחלת חג הסוכות — ביום חמשה עשר בחודש, ש"קיימא סיהרא באשלמותא" (כנ"ל ס"טז).

(312) נוסף לכך שסוף זמן הגלות הי' ראוי להיות ברגע שלאחרי החורבן (אילו היו עושים תשובה) — כדאיתא במדרש (איכ"ר פ"א, נא) שכאשר געתה הפרה פעם א' אמרו שחרב ביהמ"ק, ותיכף כשגעתה פעם שני' אמרו שנולד מושיען של ישראל, ועאכו"כ לאחר כ' אריכות הגלות באופן שכבר נשלם ה"רכוש גדול" שבשביל זה היתה ירידת הגלות**.

(313) מ"א ח, סה ובפרש"י.

(* כי כשישראל עושין תשובה "מיד הן נגאלין" (רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה). — ולהעיר, שתשובה היא גם מלשון השבה, שכל ישראל שבים למקומם האמיתי, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש ובבית המקדש (על שולחן אביהם המלך).

(** נוסף לכך שגם בלאה"כ טוענים בניי שמוותרים על ה"רכוש גדול" כדי לצאת מהגלות רגע א' קודם (ראה ברכות ט, טע"א ואילך).

— שקורין ולומדים הפרשה ג' פעמים, באופן של חזקה³¹⁴): "וזאת הברכה אשר ברך משה גו' את בני ישראל וגו' (ועד לסיום וחותרם הפרשה כולה) לעיני כל ישראל" — שרואים במוחש ("מראה באצבעו ואומר זה"³¹⁵) ברכתו של משה רבינו לכל בניו בתכלית השלימות ובשמחה הכי גדולה³¹⁶, החל מהברכה העיקרית [שביקש משה רבינו מהקב"ה: "שלח נא ביד תשלח"³¹⁷, "גואלם לעתיד"³¹⁸, והקב"ה מקיים בקשתו] — בהגאולה ע"י משיח צדקנו, "גואל ראשון הוא גואל אחרון"³¹⁹, שאז יהי גם חידוש בעיני העיקרי של משה רבינו, "משה קיבל תורה מסיני"³²⁰ — "תורה חדשה³²¹ מאתי תצא"²⁵⁶.

ובפרט ע"י ההוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל — ביטול סיבת הגלות¹²⁰, ובמילא גם ביטול (המסובב) הגלות, כולל ובמיוחד — ההוספה בנתינת הצדקה (בחול המועד)³²², ש"מקרכת את הגאולה"³²³, קירוב וזירוז ממש³²⁴, ללא עיכוב כלל³²⁵ ("לא עיכבן כהרף עין"³²⁶), תיכף ומיד ממש³²⁷.

(314) ראה מכתב שבהערה 164 בסופו.

(315) ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. פרש"י בשלח טו, ב.

(316) שהרי, אצל רועה ישראל אמיתי, אין שמחה גדולה מזה שיכול לברך צאן מרעיתו, כפי שראינו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

(317) שמות ד, יג.

(318) פרש"י עה"פ.

(319) ראה לקו"ש חי"א ע' 8 ואילך. וש"נ.

(320) אבות רפ"א.

(321) כולל גם חידוש בענין המצוות, "כמצות רצונך" (נסמן לעיל הערה 108), החל מהענין שהזמן גרמא — חידוש בשמחת בית השואבה, שבלאה"כ צריכה להיות באופן של חידוש, ע"י פנים חדשות (כנ"ל סי"ט).

(322) וגם בלילה, דאף שמבואר בכ"מ שלילה אינו הזמן דנתינת צדקה, הרי, כשהעני (או בא-כחו, גבאי צדקה) עומד לפניו ומבקש צדקה, בודאי צריך ליתן צדקה גם בלילה (ראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 292 אילך. וש"נ).

(323) ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ו.

(324) בסמיכות לאמירת "אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך" (בסיום וחותרם תפלת ערבית) — הגילוי ד"פניך" בבית המקדש השלישי.

(325) כמו במצות הצדקה שצריך ליתן מיד, כפס"ד השו"ע (יו"ד סרמ"ז ס"א), ובתוספת הדגשת "מעשה רב" (ש"אין למדין הלכה כו' עד שיאמרו לו הלכה למעשה" (ב"ב קל, ב)) — "כעובדא דנחום איש גמזו".

(326) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

(327) בליל ה' — התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון הקפות לאביו הרלו"צ ז"ל. ומליל ה' ואילך — נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א שטר של דולר לתת לצדקה, ובהוספה מדילי (המו"ל).